

UCHWAŁA

SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 19 października 1972 r.

o perspektywnym programie mieszkaniowym.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

— uznając dalszy rozwój budownictwa mieszkaniowego za jeden z najważniejszych celów polityki społeczno-gospodarczej Państwa, w przekonaniu, że poprawa sytuacji mieszkaniowej stanowi decydujący czynnik ogólnego wzrostu poziomu życia ludności kraju i warunek rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego mieszkańców miast i wsi, umacnia poczucie stabilizacji obywateli, zwłaszcza młodzieży wkraczającej w wiek życiowej samodzielności;

— zakładając, że zaspokojenie stale wzrastających potrzeb na nowe mieszkania, wynikających zarówno z przemian zachodzących w strukturze demograficznej ludności, jak i ze wzrostu poziomu życia obywateli, powinno być przedmiotem skoordynowanych działań wszystkich organów Państwa;

— stwierdzając, że mimo systematycznego wzrostu rozmiarów budownictwa mieszkaniowego w całym okresie powojennym, sytuacja mieszkaniowa ludności jest nadal trudna;

— przyjmując, że zadania w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego powinny być ujęte w wieloletni program działania organów państwowych, którego podstawowe założenia zostały określone przez VI Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz w uchwale V plenarnego posiedzenia Komitetu Centralnego PZPR;

podjmuje niniejszą uchwałę o perspektywnym programie mieszkaniowym.

I.

1. Dla zapewnienia każdej rodzinie w połowie lat osiemdziesiątych odrębnego, samodzielnego mieszkania oraz dokonania do końca 1990 r. zasadniczej modernizacji starych zasobów mieszkaniowych, których stan techniczny i poziom wyposażenia nie gwarantują ich mieszkańcom warunków uznanych za dostateczne, należy w latach 1971—1985 wybudować co najmniej 4,5 do 4,8 mln nowych mieszkań, zaś do roku 1990 łącznie 6,6 do 7,3 mln mieszkań. Należy dążyć, w miarę powstających możliwości, do osiągnięcia górnej granicy ustalonych wielkości, a nawet jej przekroczenia dla szybszej poprawy warunków mieszkaniowych. W tym celu należy w pełni wykorzystać inicjatywy i wysiłek całego społeczeństwa, wskazując na związek między poczynaniami obywateli a dodatkowymi możliwościami intensyfikacji budownictwa mieszkaniowego.

2. Równocześnie ze wzrostem rozmiarów budownictwa powinna systematycznie następować poprawa jego jakości, a przede wszystkim: doskonalenie rozwiązań urbanistycznych,

architektonicznych i plastycznych rozwiązań nowych osiedli, konstrukcji budynków, zwiększenia powierzchni użytkowej, poprawy funkcji i wyposażenia mieszkań. Mieszkania w budownictwie uspołecznionym powinny być budowane na zasadach standardu powszechnego, zapewniającego ich wyposażenie we wszystkie podstawowe urządzenia techniczne oraz wysoką jakość wykonania. Standard ten, w miarę powstających możliwości gospodarczych, powinien ulegać stałemu podwyższaniu. Jednakże już obecnie należy stworzyć warunki poprawy standardu powszechnego, zgodnie z życzeniami mieszkańców i na ich koszt. W tym celu niezbędne jest zapewnienie powszechnej dostępności zakupu odpowiednich materiałów budowlanych i instalacyjnych oraz stworzenie możliwości wykonywania tych prac przez państwowe przedsiębiorstwa budowlane jeszcze w trakcie realizacji budynków.

3. Zadaniem, które powinno być konsekwentnie realizowane w każdym mieście i na wsi, jest ekonomicznie uzasadniona modernizacja i rekonstrukcja starej zabudowy. W ramach perspektywnego programu mieszkaniowego powinny być przewidziane przedsięwzięcia mające na celu dostosowanie istniejących zasobów do współczesnych potrzeb, przede wszystkim przez wyposażenie ich w podstawowe instalacje.

4. Rozmieszczenie budownictwa mieszkaniowego powinno być zgodne z założeniami krajowego planu zagospodarowania przestrzennego i uwzględniać — na podstawie planów regionalnych i urbanistycznych — prawidłowy wszechstronny rozwój miast i wsi. Rozmieszczenie to powinno zapewniać pełne wykorzystanie istniejącego w regionach potencjału kadrowego, naukowego i przemysłowego. Kompleksowy rozwój regionów, uwzględniający wszystkie ich potrzeby, leży bowiem w interesie całego kraju.

5. Koncentracja budownictwa w dużych miastach i wzrastający udział uprzemysłowionych metod wznoszenia domów wymaga intensyfikacji budownictwa jednorodzinnego, które powinno rozwijać się szczególnie silnie w miastach małych i na obrzeżach miast większych. Opracowanie technicznej, ekonomicznej i organizacyjnej koncepcji budownictwa jednorodzinnego jest zadaniem pilnym.

6. Nowe budownictwo na wsi powinno sprzyjać strukturalnym przekształceniom rolnictwa i uwzględniać zmiany w strukturze zawodowej ludności wiejskiej, przyczyniając się do zasadniczej rekonstrukcji zabudowy wsi. Budownictwo to należy koncentrować w rozwojowych ośrodkach usługowo-mieszkalnych, zapewniając pełne ich wyposażenie w infrastrukturę techniczną.

7. Ustalony w pięcioletnim planie społeczno-gospodarczego rozwoju kraju w latach 1971—1975 wzrost budownictwa mieszkaniowego nie stworzy jeszcze możliwości zaspokojenia wszystkich potrzeb społecznych w tym zakresie. W tej sytuacji nowe mieszkania w pierwszej kolejności powinny być przeznaczane w tym 5-leciu na potrzeby zakładów fabrycznych, w celu stworzenia warunków do pełnego wykorzystania istniejącego i tworzonego potencjału przemysłowego. Jednocześnie powinny być zapewnione takie zasady rozdziału mieszkań, aby zaspokojone zostały potrzeby rodzin znajdujących się w szczególnie trudnych warunkach lokalitywnych.

8. Zasady polityki mieszkaniowej powinny ulegać zmianom w miarę wzrostu rozmiarów budownictwa i ogólnej poprawy zamożności społeczeństwa. Godzenie potrzeb doraźnych i perspektywicznych powinno stanowić podstawową wytyczną tej polityki. Obywatele w coraz szerszym zakresie powinni mieć możliwość uzyskania mieszkań w formie własności osobistej, przy jednoczesnym ograniczeniu wszelkich form reglamentacji. Oznacza to stały wzrost udziału budownictwa indywidualnego i spółdzielczego. Odpowiednie organy państwowe powinny zapewnić poczucie stabilizacji budującym indywidualnie i członkom spółdzielni mieszkaniowych oraz stałość obciążeń finansowych w okresach wieloletnich. Budownictwo rad narodowych powinno spełniać rolę budownictwa socjalnego.

9. Społeczne efekty wielkiego wysiłku ekonomicznego i organizacyjnego zmierzającego do poprawy i rozwoju warunków mieszkaniowych ludności wymagają opracowania i realizacji długoterminowego programu kształtowania prawidłowych warunków środowiska człowieka w miastach i aglomeracjach osadniczych z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków technicznych i przestrzennych.

II.

1. Perspektywiczny program mieszkaniowy wymaga uruchomienia nowych środków działania, niezbędnych do jego realizacji. Skuteczne i szybkie zastosowanie tych środków powinno zapewnić, jeszcze w bieżącym pięcioleciu, przewyższenie strukturalnych trudności, ograniczających dotąd ilościowe i jakościowe zadania budownictwa mieszkaniowego.

2. W ramach środków gwarantujących realizację programu mieszkaniowego zasadniczą rolę powinien odegrać przemysł mieszkaniowy, którego stworzenie jest zadaniem szczególnie ważnym. Intensywny rozwój przemysłu mieszkaniowego, to znaczy branż i gałęzi gospodarki, które produkują bezpośrednio na rzecz budownictwa mieszkaniowego, powinien zapewnić nie tylko ilościowy wzrost produkcji, ale także jej wysoką jakość oraz wytwarzanie wyrobów dotąd w kraju nie produkowanych. Przemysł mieszkaniowy powinien pracować na potrzeby całej gospodarki mieszkaniowej, a jego wyroby zaspokajać potrzeby odbiorców uspołecznionych i indywidualnych, co sprzyjać powinno przeprowadzaniu przez użytkowników modernizacji starych mieszkań.

3. Niezbędny jest także intensywny rozwój przemysłu materiałów budowlanych oraz przemysłowej bazy budownictwa, zarówno wielo- jak i jednorodzinne. Budownictwo powinno stać się nowoczesnym, wyposażonym w odpowiednie techniczne środki pracy przemysłem, a jego pracownikom powinny być stworzone niezbędne warunki socjalno-bytowe, sprzyjające stabilizacji kadr w tym dziale gospodarki.

4. W najbliższych latach głównym źródłem zwiększenia rozmiarów budownictwa powinny być uprzemysłowione technologie oparte na fabrycznie wytwarzanych wielkowymiarowych elementach budowlanych. Należy zapewnić dalszy rozwój bazy technicznej tego typu budownictwa i wielozmianowość jego pracy, a także unowocześnić system realizacji obiektów towarzyszących budownictwu mieszkaniowemu oraz

uprzemysławiać technikę budowy infrastruktury miejskiej. Deficyt terenów budowlanych i potencjału przedsiębiorstw inżynierskich prowadzących tego typu roboty jest obecnie głównym czynnikiem ograniczającym rozmiary budownictwa.

5. Rosnące potrzeby użytkowników powodują konieczność ciągłego postępu w dziedzinie rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych budynków i mieszkań. Wymaga to stałego dostosowywania kształtu nowo budowanych mieszkań do zmieniających się potrzeb. Dlatego niezbędne jest pilne podjęcie prac nad przygotowaniem nowych propozycji konstrukcyjno-materiałowych zapewniających większą elastyczność funkcji mieszkania oraz zróżnicowanie form architektonicznych budynków. Poszukiwania te powinny dotyczyć również nowych, lekkich i bardziej ekonomicznych systemów budownictwa jednorodzinne i usługowego oraz nowych materiałów budowlanych. Upowszechnienie wprowadzanych rozwiązań technicznych powinno być zawsze poprzedzone sprawdzeniem ich prawidłowości w obiektach prototypowych. Podstawowym kryterium oceny nowych rozwiązań, w tym także ich kosztów, musi być wzgląd na skutki, jakie te innowacje wywoływać będą w ciągu całego okresu użytkowania budynku.

6. Przedsiębiorstwa budowlano-montażowe powinny dokonać radykalnych zmian w dziedzinie organizacji pracy i wdrożyć nowoczesne zasady sterowania produkcją. Tam gdzie to możliwe, należy tworzyć organizację typu kombinatowego, zapewniając jednocześnie budownictwu niezbędne środki techniczne, umożliwiające intensyfikację produkcji.

7. Usprawniony powinien być proces inwestycyjny w budownictwie mieszkaniowym oraz sposób planowania inwestycji mieszkaniowych i komunalnych. Nowe zasady powinny umożliwiać kompleksową realizację osiedli i zespołów mieszkaniowych przez ustalanie jednego inwestora dla całego osiedla, który powinien otrzymywać całość środków na wszystkie inwestycje przewidziane w danym zespole i być jedynym kontrahentem dla generalnego wykonawcy.

8. Należy dokonać zmian w systemie planowania przestrzennego, które w nowej postaci powinno stać się w rękach Rządu i rad narodowych skutecznym narzędziem kierowania rozwojem kraju i poszczególnych jednostek osadniczych. Przyspieszenie i usprawnienie trybu opracowywania urbanistycznych planów ogólnych oraz szczegółowych powinno ułatwić przygotowanie inwestycji wszelkiego typu, w tym komunalnych i mieszkaniowych.

9. Należy wzmocnić rolę projektanta w procesie inwestycyjnym, czyniąc go w pełni odpowiedzialnym za poziom zaprojektowanych przez niego zespołów mieszkaniowych, budynków i mieszkań, wyposażając go jednocześnie w uprawnienia, zapewniające rzeczywisty wpływ na sposób realizacji jego projektów. W tym celu niezbędne jest odpowiednie powiązanie organizacyjne projektanta z inwestorem, w zakresie zaś problematyki technologicznej i organizacyjnej budowy — z wykonawcą.

III.

1. Program poprawy warunków mieszkaniowych powinien służyć rozszerzaniu społecznych funkcji budownictwa mieszkaniowego, zwłaszcza przez rozwój instytucji stwarzających najkorzystniejsze warunki zaspokojenia potrzeb bytowych, związanych z wychowaniem dzieci, kształceniem, ochroną zdrowia, wypoczynkiem, rozwojem kulturalnym i umacnianiem socjalistycznych stosunków społecznych w osiedlu. Temu celowi powinny służyć zarówno rozwiązania projektowe osiedli, zapewniające ład przestrzenny, wpływające na poczucie zadowolenia i integrację w środowisku zamieszkania, jak również aktywna działalność mieszkańców i ich samorządu.

2. Konieczne jest dalsze doskonalenie i poszukiwanie nowych form działalności samorządu mieszkańców oraz me-

to sprawowania społecznej kontroli pracy administracji osiedlowych. Wyższy jakościowo etap rozwoju społecznego i gospodarczego wymaga wzbogacenia treści i form aktywności społecznej oraz doskonalenia metod gospodarowania znaczną częścią majątku narodowego, jaką stanowią mieszkania. Rady narodowe i spółdzielczość mieszkaniowa powinny zapewnić samorządowi takie formy organizacyjne, które stworzą mu rzeczywiste możliwości współzarządzania osiedlami i pozwolą w ten sposób realizować wyznaczone dla samorządu cele społeczne.

3. Ogromne zadania stoją przed spółdzielczością mieszkaniową. Spółdzielczość mieszkaniowa stanie się główną formą budownictwa, na jej barki spada więc ogromne zadanie wynikające ze zwiększenia zadań inwestycyjnych i jednoczesnego wzrostu eksploatowanych zasobów. Spółdzielczość musi więc zarówno usprawnić organizację i pracę swych służb inwestycyjno-projektowych, jak i podnieść na wyższy poziom administrację oraz dostosować swoje zasady działania do nowych warunków. Nakłada to na spółdzielczość mieszkaniową obowiązek opracowania nowych, sprawniejszych form przygotowania organizacji procesu inwestycji i eksploatacji, dostosowania zasad działania do rosnących wymagań mieszkańców i jednocześnie rozwinięcia pracy społeczno-samorządowej, która decydować będzie o ogólnych warunkach zamieszkania w jej osiedlach.

4. Odpowiedzialne zadania stoją przed radami narodowymi, jako rzeczywistym koordynatorem budownictwa mieszkaniowego na swym terenie. Rady narodowe powinny zapewnić właściwy, zgodny z potrzebami lokalnymi i interesem ogólnonarodowym rozdział zwiększonych zadań inwestycyjnych na rzecz poszczególnych inwestorów oraz stworzyć warunki, by wielokrotniony strumień środków finansowych i technicznych przekształcił się w nowe, zgodnie ze społecznym interesem zrealizowane mieszkania. Od działalności rad narodowych i samorządu mieszkańców zależy stopień satysfakcji, jaki stwarza ludności zespół mieszkaniowy, poziom zagospodarowania przestrzeni otaczającej mieszkanie, sposób funkcjonowania usług osiedlowych i ogólnomiejskich, rozwój urządzeń rekreacyjnych oraz stosunki międzyludzkie w miejscu zamieszkania.

IV.

1. Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zobowiązuje Radę Ministrów do opracowania szczegółowych planów działania, zmierzających do realizacji perspektywnego programu mieszkaniowego na lata 1971—1990. Plany te zwłaszcza powinny obejmować:

— rozwój przemysłowej bazy produkcyjnej budownictwa ze szczególnym uwzględnieniem wymaganego tempa wzrostu budownictwa mieszkaniowego w następnym pięcioleciu;

— zapewnienie pod względem ilościowym i jakościowym kadry fachowej niezbędnej do prawidłowego programowania, planowania i realizacji perspektywnego programu mieszkaniowego;

— uzbrojenie terenów budowlanych, ze szczególnym uwzględnieniem wyprzedzającego ich przygotowania pod budownictwo mieszkaniowe na lata 1976—77; należy w związku z tym spowodować, aby rozwój przedsiębiorstw specjalistycznych, a zwłaszcza inżynierskich i instalacyjnych wyprzedzał tempo wzrostu zadań budowy infrastruktury technicznej;

— zasady organizacji i kompleksowego rozwoju przemysłu mieszkaniowego;

— rozwój produkcji materiałów dla budownictwa, przy założeniu, że podaż będzie wyprzedzać zapotrzebowanie zarówno odbiorców gospodarki uspołecznionej, jak też prywatnych, oraz wynikające stąd zmiany w zasadach zaopatrzenia materiałowego;

— rozszerzenie produkcji narzędzi zmechanizowanych i osprzętu roboczego oraz system bodźców ekonomicznych do oszczędnego zużywania materiałów we wszystkich fazach procesu inwestycyjnego;

— zasady i terminy opracowania koncepcji zaopatrzenia miast i mieszkań w ciepło, energię elektryczną, gaz i ciepłą wodę oraz wynikającą stąd potrzebę opracowania wieloletniego bilansu paliwowo-energetycznego;

— zmiany w zasadach planowania i realizacji inwestycji mieszkaniowych w kierunku rozszerzenia uprawnień rad narodowych w dysponowaniu całością nakładów na budownictwo mieszkaniowe i urządzenia towarzyszące.

2. Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zobowiązuje Radę Ministrów, by w toku formułowania kolejnych planów gospodarczych, rocznych i pięcioletnich:

— budownictwo mieszkaniowe traktowano jako priorytetowe zadanie inwestycyjne, stanowiące istotny element społeczno-gospodarczego rozwoju kraju;

— szczegółowo analizowano wszystkie okoliczności, które mogą przyspieszyć poprawę warunków mieszkaniowych ludności, i uwzględniono je w toku bieżącego kierowania rozwojem społeczno-gospodarczym kraju;

— uwzględniano działania na rzecz szybkiego usuwania dysproporcji w warunkach mieszkaniowych rodzin zajmujących lokale w starych i nowych budynkach, wynikających z regionalnego zróżnicowania sytuacji mieszkaniowej oraz różnic między stanem i jakością mieszkań na wsi i w miastach.

3. Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zobowiązuje Radę Ministrów do przedkładania Sejmowi okresowych sprawozdań o realizacji perspektywnego programu mieszkaniowego oraz do systematycznego informowania o realizacji tego programu właściwych komisji sejmowych.

4. Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zobowiązuje właściwe komisje sejmowe, a zwłaszcza Komisję Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów oraz Komisję Budownictwa i Gospodarki Komunalnej do kontroli realizacji przedsięwzięć związanych z wcielaniem w życie perspektywnego programu mieszkaniowego i formułowania wynikających stąd wniosków w toku prac nad narodowymi planami gospodarczymi.

V.

Perspektywny program mieszkaniowy jest sprawą całego społeczeństwa, wszystkich organów państwowych i organizacji społecznych. Należy uczynić wszystko, by stał się on przedmiotem powszechnej aktywności i troski obywateli.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zwraca się o jak najszerzy, aktywny i gospodarski udział w realizacji perspektywnego programu budownictwa mieszkaniowego:

— do pracowników budownictwa i współdziałających z nimi branż przemysłu, w pierwszym rzędzie bowiem od ich umiejętności zawodowych, gospodarności zależy realizacja programu mieszkaniowego. Stosownie do wysokiej gospodarczej rangi budownictwa należy zapewnić realizację słusznych postulatów tego środowiska, podnosząc społeczne znaczenie zawodu budowlanego;

— do członków stowarzyszeń fachowych zrzeszonych w Naczelnej Organizacji Technicznej, członków Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP, Towarzystwa Urbanistów Polskich, Związku Polskich Artystów Plastyków, pracowników zaplecza naukowo-badawczego. Żadna inicjatywa, której wdrożenie może przyczynić się do szybszego i lepszego zrealizowania zadań budownictwa mieszkaniowego, nie powinna być zlekceważona;

— do pracowników nauki i szkół wyższych. Baza naukowa w zakresie programowania, planowania i realizacji mieszkalnictwa wymaga pogłębienia podstaw teoretycznych

i zwiększenia przydatności praktycznej. Niezbędna jest poprawa w zakresie przygotowania ilościowego kadry fachowców w zakresie planowania, projektowania i realizacji perspektywicznego programu mieszkaniowego;

— do działaczy rad narodowych i Samorządu mieszkańców, by aktywną działalnością przyczyniali się do zmian zachodzących w gospodarce mieszkaniowej, czynili wszystko, by zapewnić ludności miast i wsi optymalne warunki zamieszkania;

— do działaczy spółdzielczości mieszkaniowej, od których w dużym stopniu zależy, by w odczuciu mieszkańców naszych miast i wsi ten wielki program stał się ich programem, by był sprawnie, oszczędnie i rozsądnie realizowany. Działacze spółdzielczości mieszkaniowej powinni opracować nowy model spółdzielni, uwzględniający wymagania powstającej sytuacji;

— do młodzieży, w której interesie przede wszystkim leży realizacja podjętego programu. To dla niej budujemy nowe mieszkania, nową Polskę, od młodzieży też w decydującej mierze zależy, jak szybko ją zbudujemy. Inicjatywy młodzieży powinny pomnożyć liczbę nowych mieszkań, skrócić termin ich wznoszenia, przyczynić się do pokonania wielu

trudności, jakie dziś towarzyszą rozwojowi budownictwa. Młodzież powinna stanąć w pierwszym szeregu realizatorów wielkiego programu mieszkaniowego;

— do wszystkich obywateli, jakoś bowiem i ilość budowanych mieszkań zależeć będzie od pracy całego społeczeństwa, od wysiłków nas wszystkich. Zarówno wielkość przyjętego programu mieszkaniowego, jak i czas jego realizacji wynika z oceny aktualnych możliwości gospodarczych kraju i poziomu tworzonego dochodu narodowego. Każda poprawa sytuacji gospodarczej i przyspieszenie ponad te przewidywania tempa rozwoju powinny powodować korektę obecnie ustalonych zadań w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego. Dotychczasowe wyniki realizacji planu pięcioletniego, ofiarność klasy robotniczej i całego społeczeństwa pozwalają ufnie patrzeć w przyszłość.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest przekonany, że pomyślny rozwój gospodarczy kraju pozwoli skrócić przyjęty okres realizacji perspektywicznego programu mieszkaniowego oraz stale zwiększać zadania budownictwa mieszkaniowego.

Marszałek Sejmu: w z. A. Werblan
Wicemarszałek Sejmu